

СИЛАБУС КУРСУ
«ЗАХИСТ ПРАВА ВЛАСНОСТІ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма: **Право**
Галузь знань: 08 **Право**
Спеціальність: 081 **Право**
Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна
Рік підготовки – 3 рік, семестр – V
Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська
Дні занять: згідно з розкладом
Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу - **Гелецька Ірина Олександрівна**, викладач юридичних дисциплін, кандидат юридичних наук

Контактна інформація - geletska@ukr.net

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

«Захист права власності» - вибіркова навчальна дисципліна, об'єктом вивчення якої є основні аспекти цивільно-правового захисту права власності, а також порядок реалізації права на ефективний захист права власності в сучасному правовому середовищі.

У курсі передбачено вивчення загальних положень науки цивільного права та норм цивільного законодавства щодо захисту права власності; особливостей речово-правових та зобов'язально-правових способів захисту права власності; механізмів захисту прав співвласників; відшкодування шкоди, завданої майну власника; опанування практичними навиками застосування національного законодавства у практиці правозахисної, правозастосовної, наукової та іншої діяльності. Такий підхід дозволяє студентам отримати всебічні знання та навички та їх забезпечує готовність до вирішення реальних ситуацій у сфері захисту права власності.

Викладання дисципліни спрямоване на формування у здобувачів освіти цілісного уявлення про право власності, засади його здійснення та захисту в сучасних умовах, уявлення про способи та засоби захисту права власності, особливості захисту права власності у договірних та недоговірних відносинах.

Вивчення навчальної дисципліни «Захист права власності» дозволяє студентам опанувати сучасні підходи та тенденції у сфері захисту права власності в контексті законодавчих змін та судової практики;

Дисципліна забезпечує формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо правильного розуміння і тлумачення змісту цивільно-правових актів, необхідних для застосування у практичній діяльності, сприяння розвитку творчого правового мислення.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

КІЛЬКІСТЬ ГОДИН АУДИТ./САМОСТ.	ТЕМА	РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	ФОРМИ КОНТРОЛЮ
30/60	Змістовий модуль 1. Загальні положення про право власності та його захист. Речово-правові способи захисту права власності		

4/10 Л1, С1	Тема 1. Загальні положення про право власності	Знати поняття права власності; характеризувати види права власності, підстави виникнення та припинення права власності; називати особливості права власності на окремі об'єкти нерухомого майна.	Питання, ситуації для аналізу, тестові завдання
4/10 Л2, С2	Тема 2. Загальні засади захисту права власності	Знати поняття і підстави захисту права власності; характеризувати способи захисту права власності та їх види; розуміти категорії належності та ефективність способу захисту права власності; аналізувати співмірність (пропорційність) як критерій обрання і застосування способу захисту права власності.	Питання, ситуації для аналізу
8/10 Л3, Л4 С3, С4	Тема 3. Витребування майна з чужого незаконного володіння	Знати поняття, ознаки і мету віндикаційного позову; характеризувати предмет віндикаційного позову, його сторони та зміст; розуміти та пояснювати право власника на витребування майна з чужого незаконного володіння; знати порядок проведення розрахунків при витребуванні майна з чужого незаконного володіння; називати особливості витребування неодноразово відчужуваного майна; розуміти співвідношення правових інститутів віндикації і реституції.	Питання, ситуації для аналізу, реферати-повідомлення
4/10 Л5, С5	Тема 4. Захист права власності шляхом його визнання	Знати поняття та основні види позовів про визнання права власності на майно; характеризувати умови пред'явлення позову про захист права власності; називати сторони у позовах про визнання права власності; аналізувати особливості предметної юрисдикції та територіальної підсудності справ про визнання права власності; характеризувати таку підставу для визнання права власності, як втрата документа, що посвідчує право власності	Питання, ситуації для аналізу, тестові завдання

6/10 Л6, Л7 С6	Тема 5. Особливості визнання права власності на окремі види нерухомого майна	Знати особливості визнання права власності на майно за набувальною давністю; розуміти поняття «самочинне будівництво» та шляхи його можливого "узаконення"; характеризувати порядок визнання права власності на новостворене майно, визнання права власності на майно у порядку спадкування, визнання права власності на об'єкт незавершеного будівництва.	Питання, практичні завдання, тестові завдання
4/10 Л8, С7	Тема 6. Способи захисту права власності від порушень, не пов'язаних із позбавленням володіння	Характеризувати усунення перешкод власнику майна у здійсненні ним права користування і розпорядження своїм майном як один із способів захисту права власності; знати поняття негаторного позову, предмет та умови його пред'явлення; розмежовувати негаторний позов і позов про встановлення сервітуту, знати їх основні відмінності; аналізувати правову природу позовів про виселення з житла та про звільнення нежитлових приміщень.	Питання, тестові завдання модульний контроль
20/40	Змістовий модуль 2. Інші способи захисту права власності		
8/10 Л9, Л10 С8, С9	Тема 7. Відшкодування шкоди, заподіяної власнику майна, як способ захисту права власності	Знати поняття шкоди, завданої власнику майна та умови пред'явлення позову про відшкодування шкоди, заподіяної власнику майна; характеризувати сторони у справах за позовами про відшкодування шкоди, заподіяної власнику житла; розмежовувати поняття "моральна шкода" і "майнова шкода" у контексті їх відшкодувань власнику; розуміти особливості відшкодування шкоди, завданої власнику майна джерелом підвищеної небезпеки.	Питання, практичні завдання, тестові завдання
4/10 Л11, С10	Тема 8. Захист права власності шляхом повернення безпідставно набутого майна	Знати поняття безпідставно набутого майна та загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави; характеризувати поняття кондикційний позов,	Питання, ситуації для аналізу, тестові завдання

		його предмет і умови пред'явлення; аналізувати критерії розмежування реституційного і кондикційного позову; розуміти співвідношення кондикції і повороту виконання рішення.	
4/10 Л12, С11	Тема 9. Захист прав співвласників	Знати поняття і види права спільної власності; давати характеристику підставам припинення права власності на частку у нерухомому майні; розуміти правила поділу спільного майна; характеризувати переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності та наслідки його порушення.	Питання, практичні завдання, реферати-повідомлення
4/10 Л13, С12	Тема 10. Захист права власності у договірних зобов'язаннях	Давати загальну характеристику договірних способів захисту права власності; знати порядок визнання правочину недійсним і застосування наслідків його недійсності; аналізувати розірвання договору як спосіб захисту права власності.	Питання, ситуації для аналізу, тестові завдання модульний контроль

СХЕМА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Семестр V

	1 тиждень	2 тиждень	3 тиждень	4 тиждень	5 тиждень	6 тиждень	7 тиждень	8 тиждень	9 тиждень	10 тиждень	11 тиждень	12 тиждень	13 тиждень	14 тиждень	15 тиждень	16 тиждень	17 тиждень
Лекції	Л1	Л2		Л3 Л4		Л5		Л6 Л7		Л8	Л9	Л10		Л11	Л12	Л13	
Семінарські заняття		С1	С2		С3	С4	С5		С6	С7		С8	С9	С10		С11	С12
Контроль знань										МК1						ІНД3	МК2

Л1 - лекції

С1 - семінарське заняття по темі 1

МК1 - модульний контроль 1

ІНД3 - індивідуальне навчально-дослідне завдання

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентісного навчання.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами навчальної дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання правових і процесуальних документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення. Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

У процесі семінарського заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, вільно володіти професійними термінами, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських та практичних занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно [до Положення про порядок рейтингового оцінювання знань \(освітніх досягнень\) здобувачів вищої освіти.](#)

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи.

Ключовими методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;

- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм;
- вирішення ситуативних завдань (кейсів) - проводиться з метою об'єктивного з'ясування спроможності студентів застосовувати правові норми, до конкретних життєвих ситуацій, перевірки професійних компетентностей із прийняття рішень в умовах невизначеності.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних (семінарських) занять з певного змістового модуля.

Основною формою модульного контролю є завдання, які включають перевірку теоретичних положень курсу, можуть містити практичні або тестові завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – форма організації навчання, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під керівництвом викладачів. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, практичних занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Підсумковий контроль у формі усного екзамену передбачає перевірку розуміння студентом теоретичного та практичного програмного матеріалу в цілому, здатності комплексно та творчо використовувати накопичені знання та уміння, формувати власне ставлення до певної проблеми, обґрунтовувати свою фахову позицію тощо.

ПРИКЛАД розрахунку підсумкової оцінки, якщо форма підсумкового контролю екзамен	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підсумковий модульний контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Модуль 4 (екзамен)	ПІДСУМКОВА ОЦІНКА
Вагові коефіцієнти, %	40	20	10	30	100
Бали здобувача освіти	80	85	90	80	82 бали

Формула розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$80 \cdot 0,4 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 + 80 \cdot 0,3 = 82$$

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та семінарські заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відрядження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2, 3 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО АПЕЛЯЦІЙ

Студент має право оскаржити оцінку, отриману за результатами підсумкового семестрового контролю (крім незадовільної оцінки). Такі випадки регулюються [Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів](#). Перескладання незадовільних оцінок здійснюється відповідно до [Положення про порядок ліквідації академічних заборгованостей здобувачами вищої освіти](#).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У Коледжі академічна доброчесність регулюється [Положенням про академічну доброчесність](#) та передбачається за замовчуванням. Це означає, що усі здані роботи є результатом розумової праці студента, їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Політики Коледжу та документи щодо академічної доброчесності (як інституційного, так і загальнодержавного значення) наведені на сторінці Коледжу [АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ](#)

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

3. _Захист права власності. Правові позиції Верховного Суду : коментарі науковців /О. П. Печений, І. В. _Спасибо-Фатеева та ін., за заг. ред. І. В. _Спасибо-Фатеевої. Харків : _ЕКУС, 2020. 496 с. (Серія: "Проблеми судової практики")

4. Цивільне право. Загальна частина: навч. посіб. / [О. Є. Аврамова, А. С. Горбенко, Н. О. Горобець та ін.]; за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2022. – 332 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/662f44cb-425d-4830-8697-364752bad5a0/content>

5. Кіріяк О.В., Пацурківський Ю.П., Гудима-Підвербецька М.М. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О.В. Кіріяк, Ю.П. Пацурківський, М.М. Гудима-Підвербецька. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с. URL: [https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1101/Civil%27ne Pravo.pdf?sequence=1&isAllo](https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1101/Civil%27ne%20Pravo.pdf?sequence=1&isAllo)

[wed=y](#)

6. Доліненко Л.О., Доліненко В.О., Сарновська С.О. Цивільне право України: Навчальний посібник. - К.: Кондор, 2022. – 356 с.

7. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: в 2 т. Т. 1. 6-те вид., перероб. і допов./за заг. ред.. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 752 с.

8. Цивільне право України: підручник. Загальна частина / за ред. проф. Ю. Л. Бошицького та Р. Б. Шишки. Київ: Видавництво «Ліра – К», 2022. 760 с.

9. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. Станом на 4 січня 2022 року / За заг. ред. Теремецького В. І. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2022. 1158 с.

10. Яновицька Г. Б., Кучер В. О. та ін. Цивільне право України: підручник: в 2 т. Т. 1 / кол. авторів; за ред. Г. Б. Яновицької, В. О. Кучера. Львів: «Новий світ – 2000», 2022. 444 с.